

پیل : ۱ صانی : ۱۵

سیلانی

عثمانی مملکتی ایچون ۱۲ غروش
روسیه و عجمستان ایچون ۲ روبله
باشقه مملکتلر ایچون ۶ فرانق

صایبسی ۱۰ پارویه

مدیری : جلال ساھر

اداره خانه

استانبولده نور عثمانیه
جاده سند : ۴۰ نومرولی
« تورك يوردى »

پنجشنبه ۱۰ تموز ۱۳۲۹

خلفه دوغرو

هفتده بر نون بوردی، نرزن مبقایبر

« خلفه دوغرو » نك دامی باز ییبری

شعر

نوج

— ۳ —

مظلوملرک آھی حقک گوکارینه بوسلادی ،

قانی اللہ رحمتک قایسنده آچیلدی .

ای آلله ! انتقامک گجیکمه دی ، تیزکلدی ،

آلچاق دوشمان اوزرینه غضبلرک صاحیلدی ...

یانغین سوندی ، گون آچیلدی ، پارچالادی ظلمتی ؛

سن بزمسک ، ای ادرنه ، ای روم ایلی جنتی !

مژده لیهیک ، ای ملکلر ، « مراد » ی :

پایتختی دوشمان آله قالمادی .

تموز ، ۱۳۲۹

محمد

ای ادرنه ، ای گوزمل یورد ، آیلر وارکه هجرانک

بر اوکولماز یاراکیی باغرمزده قاناردی ؛

گوندوزلری طوتوشدورور روحزی بر یانغین ،

گیجه لری رؤیامزده قلملرک یاناردی ...

یانغین سوندی ، گون آچیلدی ، پارچالادی ظلمتی ؛

سن بزمسک ، ای ادرنه ، ای روم ایلی جنتی !

سویله ییگیز ، ای ملکلر ، « نفی » یه ؛

یازسین گوزمل ادرنه یه مدحیه .

کوبیلرله وعظلم :

۲

تنبلاک الک بویوک کناهدر

مؤمن قارده شلر ،

بو هفته کی وعظمه باشلامازدن اول سزه اوفاجق

بر حکایه آگلاناخیم ؛ هرکیده ، هر محله ده اولدییی گیی

بزم محله ده ده پیس ، قاراللق برقهو وار . برچوق

کنجلر ، اختیارلر ایشلرینه گوجلرینه باقاییارق وقتلرینی

هپ اوراده اسقانیل و طاولاکیی اویونلر اوینامقله ،

آلتی یوز ییل روم ایلی به حاکم اولان تورک آدی

سیلینه جک ، اوروپاده صوک ایشینی هلالک

سونه جکدی . فقط حقک عدالتی بارلادی ،

آیدینلادی چهره سنی بوقارانلق خیالک ...

یانغین سوندی ، گون آچیلدی ، پارچالادی ظلمتی ؛

سن بزمسک ، ای ادرنه ، ای روم ایلی جنتی !

خبر ویریک قان آغلايان « ننان » :

سلطان سلیم قووشور اذانه .

صوگرا ارق طوغرو بولك زده اولديغني گورده سكر زدر .
 ارق ضالندن ، تنبل كندن واز گچك ، ديسكزي اوگره نك .
 بر رگزله خوش كچينك ، گيجه كوندوز ديمه يوب چاليشك .
 دنياده دني ، ملتي ، وطني ايچون چاليشان بر آدمي
 جناب حق يارين آخترده البته عزيز ايدە جكدەر .

ملكت مكايه سي

اونباشي علينك گورد يكلري

بروسه يه جوار كويلر ك برندن علي عسكرلكه يمه
 گيمشدي . اوراده ايكي سنه قالدقدن صوگرا (بصره) يه
 نقل ايدن يوزباشيسي صالح اقدني يي رتورلو يراقامايارق
 برابريگيمك ايچون قوماندانه يالواردي . علي ، يوزباشيسي
 بك سوه وردى ، اوئدن آيريليرسه ينده نك باشينه قالاچق
 صانيردى . چونكه علي چاليشقان وچوق صادق ايدى .
 يوز باشيسي بك جسور و عسكرينه آبي باقار ترييلى بر
 ضابط ايدى . علينك بصره قول اردوسه كچمه سي يولى
 بولدير . برگون يوز باشيسيله برابر يوله چيقدى . (شاب
 ده كيزي) كنانده يي ولايتك اسكله سي اولان (حديده) دن
 واپوره بئيديلر ، عمان ده كيزنه دوغرو يوللانديلر .
 (جزيرة العرب) ك جنوب ساحلاريني دولاشارق بصره
 ده كيزنه دونديلر . واپور بوراده (مسقط) سلطانلغه
 اوغراى . بورايه تام سكر گونده گلمشديلر . صوگرا
 ايكي گون دها يوروديلر . (بحرين) آطه سنه كلديلر .
 بورادن قارشى ده عجم ئولكسى طرفلرینه گيتديلر .
 (بندربوشير) آندەكى مملكته اوغراديلر . صوگرا
 ايرتسي گوني (شط) نهرينك ده كيزه دو كولدكي يره
 ياقلاشديلر . واپور بر قاج ساعت صوگرا اوقوجه طائلى
 ده كيزدن ايچري كبرى . سكر اون ساعت دها كيدنجبه
 (بصره) نك اوكنه كلديلر . بويول علي به چوق اوزون
 كلدى . امايكي بكي مملكتلر گورد يكلر ايچون سوييوردى .

بصره ده همان بر هفته قالير قالماز يوز باشي صالح
 اقدنى (نجد) قطه سنه مأمور اولدى . ينه واپوره
 يينه نك گلدكلري يوله دونديلر ، و اولجه اوغرا دقلري
 (بحرين) آطه سنه كلديلر . اورادن جلبوت ديدكلري
 بر يلكن قايقه يينه نك اون ساعته نجد مملكتك اسكله سي
 اولان (نجف) ه واصل اولديلر . علي بوراسنى بگنمەدى .
 بويوك بر خان ايله ياني باشنده برقلعه دن باشقه بر شى
 يوقدى . اوتەسى هب قوم چوللري ايدى ؛ نه براغاچ ،
 نه بر يشيل اوت هيچ برى يوقدى . ايچدكلري سوييله
 قويدن چيقاردقلري طوزلو برصوايدى . فقط علي بويه
 شيله آديرمازمى . سوه ديكي ضابطى ايله برابر بولومتق
 اونك ايچون بويوك بر راحت ايدى . ايرتسي گوني (نجد) دن
 كونده ريلن بر سواى مفرزه سييله يوك چيقديلر .
 و او اوجى بوجاغى يوق گيجي گورونن قوم چوللر يينه
 كيرديلر .

ايشته علينك گورد يكلر شيلر اصل بوندن صوگرا باشلار .
 علي نچدده ده ايكي سنه قالدقدن صوگرا استبدال
 اولارق بروسه دكى گوزل قريه سنه كيش و آتاسنه
 قاووشارق گوز آيلرينك ياغورلى برگوننده قوموشلريني
 اوطه سينه طوبلامش ، و لقيردى به دالمشدى .

علي اونلره (نجد) مملكتي آكلانيور و ديوردى كه :
 «اسكله دن حيوانلره ايكندى اوستى ييندك . بر
 قاج قوم بايلر يي چيقسارق چوله كرددك . حيوانلر ك
 آياقلى قومە كومولدكجه كرى كرى كيد يورصايرسك .
 براز صوگرا آقشام اولدى . چولده ياناچق ايدك .
 اوگمز هب يينمز توكنمز قوم تبه لرى ايدى . يالكر
 بر رده سكر اون ييسانى حورما آغاچى گوردم . اوندن
 صوگراسى هب قوم ، همده صارى بر قار ياغش ده
 روز گارله برز طرفه صاورولمش انجه قوم ييغينلري ايله
 دولو ايدى . بوراده قوملر روز گارله يورور و تبه لر
 يرلر يي ده كيشد بر ايش . بوسيدن بوراده هيچ يول
 يوقدر . كيده چكي يري بدوى عرب فلاغوزلري ييائلر .

جهنم گیدر . هب نه گلبیره خورما آناچندن ، اُکمگی خورما ، طامنک گیریشی خورما کوتوگی ، اوجاغل-اودونی خورما دالک دبی ، حصیری سیتی خورما دالک انجه سی ، باتدینی بیکی می ، کره و مت می نهدر ؛ خورما دالکدن قفس ، قوللادینی ایپ خورما لیفندن بوکولمش . اینکله خورما چکرده گئی صوده ایصالدر ، پذیرد . کندی اُکمک برینه گونده بلکه ایکی اوج اوقه خورما بیر . آزاچ بوغدا ی اکرلر ، اوده بلکه ضعیف محمول ویرد . بلکه بره دورت بش ! بونی رمضان صاقلارلر . بوندن اُک سه و دکاری کشکک یتگنی . براز دوه اُتله پیشرلر . باشقه وقت برنجی صوده حاشلابوب خورما ایله قاتیق ایدرلر . هم دها نلر ؟ قورو بر بالی گلیر ، چسوق اوجوزدر . فقرا بیه جگیدر . بن گوردمد اما اینستمد که بوالئی هوانده دوکر اوسته صوغان دوغرار و لیون صیقلارلر . بویه یکت اینشتیگز می ؟ آرته هیچ چیقماز ، بونجه بولدر . بزم آلایک طوب و سوازی بار گیرلرینه تابصره دن آرته گلیر . سودلی اینکله ده و ددیگم بالقندن پذیرلر . عسکرک یدگی طساندر اُکمگندن باشقه مملکتده نفرون نه ده اُکمک هیچ یوقدر . صونی چوق آغبردر . دستیده صوغومازه ایچرکن قورشون گیی اینر . قصبه دن از چیقنجه ینه چول باشلار . بیللردن صوردم « چولک بونی بر هفته لقدر » دیدیلر . « نجه » بویه در اما عسکر یوقصولق هیچ بیلمز . آتی ، اُکمگی ، زرزه واتی ، بیلاوی هب باشقه لرلرده کی گیدر . خورمانی جره ز دیه بریز . اونلر هفته در بر بلکه آزاچ دوه آتی بولورلر . هله اوچولک عربلری . اوگونشده ، گونده اون بش ساعت یورورلر . ایچرلرله نیرلروار ایش . اورالرده کی صولر هب طوزلو ایش . یاری دوه سودی قارشدرمه دن ایچمه زلرلر . چوللر تاینه قدر دایمیر دیورلر . دنیادن خبر سز آداملردر . بر ساز چلق بر تورکو سولک بیلمزلر . زرده او بزم طرفک شلگی ... »

دیگله ینلردن بری « آرته چیقما یان مملکتی عمرمه

ویسلد زلره باقار ق صاغمی صولمی زره یه کیده جکرسه آگلارلر .

ایرتسی صباح آرکن یورودک . آقسامه قدر ینه دوز اووالرده و اُک زیاده قوم تپه جکری آراسنده کاه بوکسک کاه آلاقدنه کیتدک . صوگرا قارشیمزه بر دینره خورما باغچه لری چیقووردی . یانمده کینه صوردم « بوراسی نچددر » دیدی .

باغچه لرک آراسنه گیردک . اطرافلری هب چاموردن و جیتدن آلاچ دیوارلر بر باغچه لرده بیتموردی . بعض برلرده اوافق تارلار وار ایدی . باغچه لرک اینچندن صو آقووردی . صونی کورو نجه بزم طرفلر عقلمه گلدی . بر دفعه سنده همان حیواندن اینه رک صویه قوشدم ، پارلاقلغه ایدرندم . بر آووج ایچمه دیرکن باقدم که صو ایلقدرد . گونشده ایچه ایصنمش گیی بر صو . اووقت چوق آچیندم . ایواه دیدم بزم صونوق صولر بوراده یوقش ! اوج ساعت صوگرا قصبه گیردک . دار سوفاقلردن ، نچره سز نولور اوکندن گچهرک (براحه) دیدکلی قیشله میداننه واردق . اطرافز هب قلعه دیواریه چه ورلشیدی . اوراده هیچ همشهری بولامادم . قسطنطنیندین ایکی نتر وار ایدی . گری قانان هب عسکر بغداددن عرب عسکری ایدی . »

دیگله ینلاردن بری نچدده کی اکنلری و اهالینک ایشنی گوجنی و یدگی اینچدیگنی صوردی ، علی ایچی چکدی ، آگلانغه باشلادی :

— « فارده شم بو طوبراقلرک خصوصیتته شاشارسک . زرده شمال طرفلری زرده او طوبراقلر . اما اوراسی قنای دیه جکسک ؛ یوق سوزم اوده گیل . یوز باشیمک دیدگی گیی پادشاه بر ، تولکه بر ، دولت بر ، ملت بر ، اوراسی ده بزم دولتک مالی ، هم هب عشرتله دوات حکم ایدر . او مملکتده عثمانلیغک یوردی . بزم اوکا قنا دیه مز یاقشماز . دیه جک شوکه اوراسی زوردر . صیجاق

بوگون ايستدم. ديه ميريلد انيركن اوته دن عليشك داييسي
يونس چاووش دوغرو ولدى، يوزه گي طاشقين بر حالده
گوزلرني آچارق ديدى:

هپ ديگله ينلر سس سز قالديلر .

على ، « بويه يرده ايشيمزى بيلمزسهك نانكوز »
ديدى .

على سعاد

مكابه

كوروجى و طوسون

سزه ايلكين بزم طوسونى آكلاتيم. اورته بويلو،
ييري بش ياشنده بوغداى بكنزلى، آبالق، بر دليقانى
يوكسهك، ياقيشقلى بزگردانه اوموزلره ياپيشق يووادلار
كولله گيبي طولو، دميردن برقافا لكسز، آچيق بر آن.
كور صامور قاشلر آلتنده اوزون، اوچلرى يوقارى
قيوريق كيрикلىر، بونلر ايجنده بر چيفت آلا شاهين
كوز، آنى ياناقلره طوغرو اوچلرى اوزامش قومرال،
كومراه بيقر آلتنده وقارلى بر اغزلره قيوريق، كميكل
بر چكه .

صوكر اگنیش ياغريلى بر بدن، طولغون بيلكلره
باغلى آرسلان نجھسى كي قوتلى آلر؛ بدن اوستيله آلتى
بر برندن آيران اينجهرك بر بل، كميكل چاقه، گور،
گوروز بالديرلر.

طوسون يگيت اولدوغى قادار يومشاق خوبلى در،
مرحتلى در. بوگون بر قاديننه، ياخود بر چوجوغه فناق
ايدن بر آدمى باقارسنر يورموقلار، آذر، آرسلانلر
گي كوكوره، خموردار، آتشلر بوسكورور. او برگون
اختيار بر قادينك آلى بر چوجوق گيبي او بر، طول بر
قادينك چكدىكي يوقصوللقلره آجير، صيلار، يتيم بر
چوجوقله چوجوق اولور، عادتا اونكله اوطورور،
اوينار و بعضاده آغلار .

طوسون اون سكر ياشنده آمر يقايه گيتمشدى. اون

— اوغوللر، قارداشلر . شو ديگله ديگكزدن
نه آكلاديگنر باقم؟ بن چوق حصه قايدم . نلكتم،
بوردم كوزمده بويوكجه بويودى. اوراده كيلر نه چكيورلر
بر كره دوشونك! صوكراده بز شو ملككتك قيمتى
بيلمه يز . محسولى قولاي آلينجه قولايده آلدن
چيقار يز. الله هرئى وريور. چوق شكر ييك شكر اما
حساب بيلمه يز. برده غربت حسرت بيلمديگمزدنمى در،
نهدنر؛ همشه رى خور گورور، بر برمنزله اوغراشير.
والله بن عليشك سوزلرني ديكلر كن كندىمي اوراده گيبي
ساندم. بوندن اول على بكا آكلادى، اورانك چفتجيبي
چوق فقير ايتش. بائجهك ر آزامش، هر كسه
يتشمز مش. اهانك بوزده دوقسانى كونده لكجي ايتش.
كونده درت اوقه خورمايه چاليشير مش. خورمانك
اوقه سده يگرمي پارهيه ... هى كسدى ملكت هى!
ملكتمز داغ اولورسه سبى بز، باغ اولورسه يابانى ينه بز.
چالشمز سهق، شيمديگندن داهه كوزلده، داهه آنى شيلر
دوشونمز سهك يازيقلر اولسون بز. باق شو « نجه هى
زهد سيدر، اوراده كيلر كوجلكنه برده بزم شو كوزل
زلره، جولمى، ايلق صومى ديدك؟ هى كوزنى سهو ديگم
آق ييكار ! بوزميسين، آب حياتيسك مبارك ...

بوغداى، چره ز، سوده، يوغورت، داهه . ايسترسين؟
چاليش، حسابلى ياشا، دوغرولقدن آيرىلا، قوموشكى
قارداش بيل. باق اوقت نه بركت، نه راحت گورورسك.
آقرين اوغام على ! بزه شونلرى صيراسى گلديكه هپ
آكلات، براز عبرت آلام. آه بو ملكتمزى بزبوتون
جاندن يوره كدن داهه باشقه تورلو سهو، درم . يالگنر
قارغمزى دولدور وروب افلاك صاتمقله ده گيل . گيجه
كوندوز چاليشمق و ناصيل آنى چاليشيليرسه اويله ياتمقله